

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Bohdan Khmelnytsky
National University of Cherkasy

DOI: 10.31651/2076-5843-2019-4

ISSN 2707-5036 (Print)

ВІСНИК
ЧЕРКАСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Серія
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

BULLETIN
OF THE CHERKASY
BOHDAN KHMELNYTSKY
NATIONAL UNIVERSITY

ECONOMIC SCIENCES

ВИПУСК 4
ISSUE 4

Черкаси, 2019
Cherkasy, 2019

**Засновник, редакція, видавець і виготовлювач –
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького.**
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 16161-4633ПР від 11.12.2009.
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 23902-13742Р від 11.05.2019.

Журнал розрахований на економістів, викладачів, науковців, аспірантів, студентів.

Журнал входить до «Переліку наукових фахових видань України категорії «Б», в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук і кандидата наук (доктора філософії) згідно з Наказом МОН України від 15 жовтня 2019 року № 1301 (додаток 8).

Випуск № 4 наукового журналу «Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Економічні науки» рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 2 від 31.10.2019 року).

Журнал індексується в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus (ICV 2018 = 83,47); Directory of Open Access Journals (DOAJ); Ulrichsweb (Ulrich's Periodicals Directory); CiteFactor; реферується Українським реферативним журналом «Джерело» (засновники: Інститут проблем реєстрації інформації НАН України та Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського), індексується Google Scholar.

Редакційна колегія серії:

Кирилюк Є.М., д.е.н., проф., ЧНУ ім. Б. Хмельницького (головний редактор); Зачосова Н.В., д.е.н., проф., ЧНУ ім. Б. Хмельницького (відповідальний секретар); Прощаликіна А.М., к.е.н., доц., ЧНУ ім. Б. Хмельницького (відповідальний секретар); Андрусак В.М., к.е.н., доц., ЧНУ ім. Б. Хмельницького; Бабіна Н.О., к.е.н., КНУТД; Буряк Р.І., д.е.н., доц., НУБП України; Волейшо Я., д.е.н., проф., Державна вища професійна школа ім. Президента Станіслава Войцеховського в Каліші (м. Каліш, Польща); Врубель Ю., д.е.н., проф., Природничо-гуманітарний університет у Седльце (м. Седльце, Польща); Денисенко В.С., к.ф.-м.н., доц., ЧНУ ім. Б. Хмельницького; Єфіменко Н.А., д.е.н., проф., ЧНУ ім. Б. Хмельницького; Живко З.Б., д.е.н., проф., ЛДУВС ; Зось-Кіор М.В., д.е.н., проф., ПНТУ ім. Ю. Кондратюка; Ключан В.В., д.е.н., проф., МНАУ; Кукурудза І.І., д.е.н., проф., ЧНУ ім. Б. Хмельницького; Назаренко С.А., д.е.н., проф., ЧНУ ім. Б. Хмельницького; Пасека С.Р., д.е.н., проф., ЧНУ ім. Б. Хмельницького; Петрова І.Л., д.е.н., проф., Університет «Крок»; Прямухіна Н.В., д.е.н., доц., ВНАУ; Пузіков В.В., д.е.н., проф., Білоруський державний університет (м. Мінськ, Білорусь); Сацевич В., доктор філософії, проф., Університет імені Макмастера (McMasterUniversity) (м. Гамільтон, Канада); Соловійов В.М., д.ф.-м.н., проф., КДПУ; Черевко О. В., д.е.н., проф., ЧНУ ім. Б. Хмельницького; Шевченко А.М., к.е.н., доц., ЧДТУ; Шпильова В.О., д.е.н., проф., Черкаська філія ПВНЗ «Європейський університет».

За дотримання права інтелектуальної власності, достовірність матеріалів та обґрунтування висновків відповідають автори.

Адреса редакційної колегії:

18031, Черкаси, бул. Шевченка, 81
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, к.406
e-mail: etime.cnu@gmail.com

З електронною версією журналу можна ознайомитися за адресою: <http://econom-ejournal.cdu.edu.ua>

ЗМІСТ**ПІДПРИЄМНИЦТВО, МЕНЕДЖМЕНТ, МАРКЕТИНГ****Natroshvili S.**

Corporate university as a basis for the formation of highly qualified human resources for strategic management of financial and economic security of business entities 4

Zos-Kior M., Ovcharenko Ie, Arbuzova T.

Sustainable development, decentralization and harmonization in the land management of agrarian sector..... 14

Babina N.

Mechanism of providing and managing economic and financial and economic security of enterprises in Ukraine 26

Наторіна А.

Рескрипт HR-менеджменту підприємства: діджитал-реалії..... 36

Павлова Г., Приходько І., Волчанська Л.

Аналіз дебіторської заборгованості та вдосконалення процесу управління нею..... 46

Лопушинська О.

Сучасний стан нормативно-правового забезпечення управління ресурсозбереженням в Україні і світі 57

Ільїн В., Севрюков В.

Теоретико-методичні засади управління земельними ресурсами в Україні..... 66

Кравченко О.

Концептуальні засади регулювання оплати праці в контексті забезпечення кадрової безпеки 78

Костишина А.

Взаємодія з клієнтами в контексті активізації продажу товарів у системі дистрибуції 86

Носань Н., Матухно Ю.

Оптимізація витрат на рекламну діяльність підприємства..... 94

РОЗВИТОК РЕГІОНІВ, ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**Danylchuk H., Kovtun O., Opalenko A.**

Assessment of the structural changes under transition of Ukraine towards postindustrial economy 101

Stachowiak Z.

Ocena konkurencyjności polskiej gospodarki..... 113

Kyryliuk I., Kyryliuk Ye.

State control over the safety and individual quality indicators of livestock products in Ukraine..... 121

УДК: 005.336.1:35.073.53(477+100)

DOI: 10.31651/2076-5843-2019-4-57-65

ЛОПУШИНСЬКА Олена В'ячеславівна

аспірант кафедри менеджменту,

Полтавська державна аграрна академія,

м. Полтава, Україна

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-5201-9027>

lopushinskay@ukr.net

СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ В УКРАЇНІ І СВІТІ

Наукову статтю присвячено вивченню сучасного стану нормативно-правового забезпечення управління ресурсозбереженням України і дослідженню досвіду розвинених країн світу в цьому питанні. Було проведено аналіз показників енергоємності ВВП України і інших країн світу, які мають мінімальні і максимальні значення даного показника, розраховано темп росту протягом останніх років, графічно зображено динаміку даного показника у відношенні до середнього світового значення. Крім цього, було визначено динаміку показників виробництва і споживання енергії в Україні за 2010-2018 роки. У результаті цього дослідження виявлено, що Україна посіла 1 місце в світі за показником енергоємності ВВП. Лідерами за енергоємністю ВВП є також Росія, Казахстан, Канада, тощо. Найнижчий показник спостерігається в країнах ЄС, а також Туреччини і Японії. Одним із важливих засобів зменшення ресурсозалежності держави і покращення показників ефективності використання ресурсів є державне регулювання. В сучасних економічних умовах ще більшого значення набуває необхідність вдосконалення чинної нормативно-правової бази. Саме тому особливу увагу в статті приділено вивченню нормативно-правової бази в сфері регулювання управління ресурсозбереженням в Україні і країнах ЄС, оскільки саме ці держави мають найкращі показники енергоємності ВВП.

Ключові слова: ресурсозбереження, управління ресурсозбереженням, енергоємність ВВП, енергоефективність, нормативно-правова база, управління ресурсозберігаючим розвитком, ресурсоспоживання, ресурсоефективність.

Постановка проблеми. Досвід державного регулювання в питаннях управління ресурсозбереженням доводить, що органи виконавчої влади не забезпечують достатній рівень впливу на ефективність використання ресурсів суб'єктами господарювання. Основним завданнями цих органів є реалізація державної політики щодо забезпечення економічного зростання у відповідній галузі або регіоні. Отже, питанням управління ресурсозбереженням цими органами не надається достатньої уваги. Посилення державного впливу у сфері управління ресурсозбереженням за рахунок розробки дієвої нормативно-правової бази дозволить: підвищити ефективність споживання всіх видів ресурсів; знизити енергоємність ВВП; прискорити здійснення структурної перебудови економіки України; посилити економічну безпеку країни; підвищити конкурентоспроможність продукції українських виробників на світових ринках; збільшити привабливість інвестиційного клімату; покращити екологічний стан; забезпечити сталий розвиток країни. Саме тому питання дослідження нормативно-правової бази в сфері управління ресурсозбереженням сьогодні є досить актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретико-методологічних та практичних аспектів управління ресурсозбереженням на рівні підприємства і країни в цілому належить таким вітчизняним і зарубіжними науковцям, як Бараннік В., Стоян О., Carragher V., O'Regan B., Peters M., Moles R., Cruz-Lovera C., Perea-Moreno A., Cruz-Fernandez J., Alvarez-Bermejo J., Manzano-Agugliaro F. та ін. Проте більшість розробок стосуються ресурсозбереження в цілому, а управлінський аспект цього процесу не достатньо розглянутий. Ресурсозберігаючий розвиток підприємства взагалі більшість науковців розглядають в контексті інноваційного розвитку підприємства. Крім того, існує ряд суперечностей в розумінні участі держави в питаннях управління ресурсозберігаючим

економічного механізму управління в напрямку ресурсозбереження і ресурсозберігаючого розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Бараннік В. О. Енергоємність ВВП держави: історичні паралелі і уроки для України. *Стратегічні пріоритети*. №1 (34). 2015. С. 113-119
2. Global Energy Statistical Yearbook 2019. URL: <https://yearbook.enerdata.net/total-energy/world-energy-intensity-gdp-data.html> (дата звернення: 9.12.2019).
3. Стоян О. Ю. Формування комплексного механізму державного регулювання у сфері відновлювальної енергетики України та її розвитку. *Наукові праці. Державне управління*. 2014. Т.242, Вип. 230. С.115-119
4. Carragher, V., O'Regan, B., Peters, M. and Moles, R. Novel resource saving interventions: the case of modelling and storytelling. *Local Environment*. 2018, 23 (5). pp. 518-535.
5. Cruz-Lovera C. , Perea-Moreno A., Cruz-Fernandez J., Alvarez-Bermejo J., Manzano-Agugliaro F. Worldwide Research on Energy Efficiency and Sustainability in Public Buildings. *Sustainability*. 2017. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/9/8/1294/pdf/1> (дата звернення: 10.12.2019)
6. Досвід країн Євросоюзу з підвищення енергоефективності, енергоаудиту та енергоменеджменту з енергоощадності в економіці країн. 2017. URL: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2018/01/Pidvyshhennya-energoefektyvnosti-v-YES.pdf> (дата звернення: 10.12.2019)
7. Hinge A., Bertoldi P., Waide P. Comparing Commercial Building Energy Use Around the World. *Commercial Buildings: Program Design, Implementation, and Evaluation*. Panel 4.2018. pp. 136-147
8. Верховна Рада України (офіційний сайт). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 10.12.2019)

References

1. Barannik V.A. (2015). Energy consumption of the GDP of the state: historical parallels and lessons for Ukraine. *Strategichni prioriteti* [Strategic priorities], №1 (34), 113-119
2. Global Energy Statistical Yearbook (2019). URL: <https://yearbook.enerdata.net/total-energy/world-energy-intensity-gdp-data.html> (Accessed: 9.12.2019).
3. Stoyan O. Yu. (2014). Formation of complex mechanism of state regulation in the sphere of renewable energy of Ukraine and its development. *Naukovi praci. Derjavne upravlinnya* [Scientific works. Governance], 115-119
4. Carragher, V., O'Regan, B., Peters, M. and Moles, R. (2018). Novel resource saving interventions: the case of modelling and storytelling. *Local Environment*, 23 (5), 518-535.
5. Cruz-Lovera C. , Perea-Moreno A., Cruz-Fernandez J., Alvarez-Bermejo J., Manzano-Agugliaro F. (2017). Worldwide Research on Energy Efficiency and Sustainability in Public Buildings. *Sustainability*. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/9/8/1294/pdf/1> (Accessed: 10.12.2019).
6. EU countries experience in improving energy efficiency, energy audit and energy management in countries economies (2017). URL: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2018/01/Pidvyshhennya-energoefektyvnosti-v-YES.pdf> (Accessed: 10.12.2019).
7. Hinge A., Bertoldi P., Waide P. (2018). Comparing Commercial Building Energy Use Around the World. *Commercial Buildings: Program Design, Implementation, and Evaluation*, Panel 4, 136-147
8. Verkhovna Rada of Ukraine: official site (2019). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (Accessed: 10.12.2019).

LOPUSHYNSKA Olena

Postgraduate student of the Management Department,
Poltava State Agrarian Academy,
Poltava, Ukraine

CURRENT STATUS OF REGULATORY PROVISION OF RESOURCE MANAGEMENT IN UKRAINE AND THE WORLD

Introduction. The experience of state regulation in resource management issues proves that the executive authorities do not provide a sufficient level of influence on the efficiency of use of resources by

economic entities. The main objectives of these bodies are to implement public policies to ensure economic growth in the sector or region concerned. However, the issue of resource management by these bodies is not sufficiently addressed. That is why the issue of researching the regulatory framework in the field of resource management is quite relevant today.

Purpose. *The purpose of the article is to identify and analyze the main indicators of resource efficiency of Ukraine, to compare these data with indicators of other countries of the world, to systematize the legal framework governing the issue of resource management at the micro and macro levels both in Ukraine and in the leading countries of the world.*

Results. *The analysis of energy intensity indicators of GDP of Ukraine and other countries of the world, which have minimum and maximum values of this indicator, calculated the growth rate in recent years, graphically shows the dynamics of this indicator relative to the global average. In addition, the dynamics of energy production and consumption indicators in Ukraine for the years 2010-2018 was determined. As a result of this study, Ukraine was found to be ranked 1st in the world in terms of GDP energy intensity. The leaders in GDP energy intensity are also Russia, Kazakhstan, Canada, etc. The lowest rate is observed in EU countries as well as Turkey and Japan. One of the important means of reducing the state's resource dependency and improving the efficiency of resource use is state regulation. In today's economic context, the need to improve the current regulatory framework becomes even more important. That is why the article focuses on the study of the regulatory framework in the field of regulation of resource conservation management in Ukraine and EU countries, as these countries have the best indicators of GDP energy intensity.*

Originality. *The influence of regulatory support of issues of resource saving management on the state resource efficiency indicators has been determined. The legal and regulatory framework of Ukraine and other countries of the world was generalized and compared. Deficiencies in the legal support that exist in Ukraine have been identified.*

Conclusion. *Ukraine is the leader in terms of GDP energy intensity. In addition, there is a significant shortage of energy resources, which weakens the country's energy security. Ukraine does not provide a systematic approach to addressing resource management issues. The problems of resource efficiency, which are key in the implementation of the policies of many developed countries of the world, have not been the subject of constant attention at the state level in our country. The EU, Japan, and the US, with impressive energy-saving success, have focused on more complex tasks - implementing resource efficiency programs that have led to a gradual decline in resource consumption and GDP. In addition to government regulation, the overall state of resource conservation and resource efficiency is also significantly influenced by corporate policy in this area of individual entities. For all enterprises trying to implement an effective resource management and resource-saving development policy, it is important to create an organizational and economic mechanism for managing the resource-saving development of the enterprise, which includes the regulatory framework governing these issues. Therefore, prospects for further scientific research are to create an effective organizational and economic management mechanism in the direction of resource saving and resource-saving development of the enterprise.*

Keywords: *resource conservation, resource conservation management, energy intensity of GDP, energy efficiency, regulatory framework, management of resource- conservation development, resource consumption.*

*Одержано редакцією: 26.10.2019
Прийнято до публікації: 16.12.2019*